

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Έχω, θέλω, διεκδικώ»

Συγγραφή: ΜΠΑΛΚΙΖΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Εφαρμογή: ΜΠΑΛΚΙΖΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Έχω, θέλω, διεκδικώ

Εφαρμογή σεναρίου

Νικόλαος Μπαλκίζας

Δημιουργία σεναρίου

Νικόλαος Μπαλκίζας

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Ε΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

5ο Δημοτικό Σχολείο Αγίας Βαρβάρας

Χρονολογία

Από 18-11-2014 έως 22-12-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, Βιβλίο μαθητή, τεύχος γ΄, σελ. 36, ενότητα 15: «Τηλεόραση».

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 11 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

A) Ταυτότητες μαθητών: Το παρόν σενάριο απευθύνεται σε μαθητές της Ε΄ Τάξης του δημοτικού σχολείου, μπορεί όμως να αξιοποιηθεί και από τους μαθητές της Δ΄ και Στ΄ τάξης.

B) Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών: Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τους Η/Υ και να κατέχουν βασικές δεξιότητες χρήσης.

Γ) Προεργασία του εκπαιδευτικού: Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει βασικές δεξιότητες χρήσης του υπολογιστή και των προγραμμάτων που αξιοποιούνται στο σενάριο. Πριν από την εφαρμογή του σεναρίου, καλό θα ήταν να επισκεφτεί όλους τους προτεινόμενους ιστότοπους, καθώς επίσης και να 'τρέξει' το εκπαιδευτικό λογισμικό που προτείνεται από το σενάριο.

Δ) Υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου: Το σενάριο υλοποιείται στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου και για την εφαρμογή του απαιτείται η ύπαρξη ηλεκτρονικών υπολογιστών ισάριθμων με τις ομάδες εργασίας των μαθητών, βιντεοπροβολέας, σύνδεση στο διαδίκτυο και στη σχολική τάξη και για την εφαρμογή του απαιτείται ηλεκτρονικός υπολογιστής, βιντεοπροβολέας και σύνδεση στο διαδίκτυο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Νικόλαος Μπαλκίζας, Έχω, θέλω, διεκδικώ, Νεοελληνική Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, 2014.

Το σενάριο αντλεί

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρωτότυπο και δεν αξιοποιεί στοιχεία από άλλα σενάρια.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές πραγματεύονται το θέμα των Δικαιωμάτων του Παιδιού μέσα από την τεχνική των «Έξι Σκεπτόμενων Καπέλων» του De Bono. Οι μαθητές γνωρίζουν την τεχνική των «Έξι Καπέλων» και εφαρμόζουν μια ακολουθία (σειρά καπέλων) κατά την προσέγγιση του θέματός τους. Τα βήματα που ακολουθούνται είναι:

- Αναζήτηση πληροφοριών και συλλογή στοιχείων.
- Προτάσεις για το θέμα.
- Θετικές πλευρές προτάσεων.
- Αρνητικές πλευρές προτάσεων.
- Αποφάσεις, κατανομή αρμοδιοτήτων και καταμερισμός εργασιών.
- Περιγραφή συναισθημάτων για το θέμα αλλά και για τη διαδικασία που ακολουθήθηκε.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο Edward de Bono εφηύρε τη μέθοδο των Έξι Σκεπτόμενων Καπέλων στις αρχές της δεκαετίας του 1980 και αποτελεί ένα μοντέλο σκέψης. Κάθε καπέλο περιγράφει μια διαφορετική οπτική. Τα καπέλα είναι:

1. Το άσπρο ή λευκό καπέλο (Παρατηρητής): είναι ουδέτερο και δεν περιέχει πληροφορίες.

Λέξεις-κλειδιά: ουδετερότητα, επικέντρωση σε γεγονότα, αριθμούς, φήμες, ανάγκες πληροφόρησης, «τι χρειάζεται και τι μπορεί να επιτευχθεί».

2. Το κόκκινο καπέλο (Εμείς, οι Άλλοι): είναι ζεστό σαν τη φωτιά, «παραπέμπει σε συναισθήματα, φόβους, επιθυμίες, προγνώσεις».

Λέξεις-κλειδιά: φωτιά, θερμή, συναισθήματα, ένστικτο, παρουσίαση απόψεων.

3. Το μαύρο καπέλο (Εμείς, οι Άλλοι): είναι το καπέλο της σύνεσης και των επιφυλάξεων.

Λέξεις-κλειδιά: επίκριση, εκτίμηση κινδύνου, κριτική, λογική αρνητική οπτική.

4. Το κίτρινο καπέλο (Εμείς, οι Άλλοι): είναι το καπέλο της αισιοδοξίας, της θετικής σκέψης.

Λέξεις-κλειδιά: ηλιοφάνεια, αισιοδοξία, οφέλη, λογική θετική σκέψη.

5. Το πράσινο καπέλο (Εμείς, οι Άλλοι): εκπροσωπεί τη δημιουργική σκέψη. Εκφράζει νέες ιδέες, εναλλακτικές προτάσεις, λύσεις.

Λέξεις-κλειδιά: δημιουργική σκέψη, εναλλακτικές, πιθανότητες, υποθέσεις, νέες ιδέες.

6. Το μπλε καπέλο (Εμείς, οι Άλλοι): εκφράζει τον έλεγχο, ρυθμίζει τη συμμετοχή, δίνει τον λόγο, σχολιάζει τη διαδικασία. Συμπεραίνει και αποφασίζει. Είναι ο συντονιστής της δραστηριότητας.

Λέξεις-κλειδιά: ουρανός, ψύχρα, γενική άποψη, έλεγχος διαδικασιών, βήματα, αρχηγία, οργάνωση, εφαρμογή.

Εφαρμόζοντας την τεχνική αυτή, όταν αντιμετωπίζουμε κάποια πολύπλοκη κατάσταση, διερευνούμε όλες τις οπτικές που υπάρχουν επιστρατεύοντας ταυτόχρονα όλες τις δεξιότητές μας. Η εύρεση λύσης είναι πιο δυνατή γιατί η σφαιρική προσέγγιση του θέματος απαιτεί δημιουργικότητα, δεξιότητες υλοποίησης, συναισθήματα, κριτική σκέψη και οργάνωση (Τσακίρη & Καπετανίδου 2007, 112-113· Κομνηνού 2012· Καπέλα του De Bono 2011).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν τα παιδιά τα δικαιώματα που διέπουν τη διεθνή σύμβαση για τα δικαιώματά τους·
- να συσχετίσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα με την καθημερινή ζωή·
- να γνωρίσουν την τεχνική των 6 Σκεπτόμενων Καπέλων του De Bono·
- να αναπτύξουν την παράλληλη σκέψη και δράση και να ενδυναμώσουν τη συλλογιστική σκέψη τους·
- να κατανοήσουν σφαιρικά το θέμα των δικαιωμάτων των παιδιών.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να ασκηθούν στον προφορικό λόγο και να συμμετέχουν σε συζητήσεις·
- να διαβάζουν, να κατανοούν και να αντλούν πληροφορίες από ένα πληροφοριακό κείμενο·
- να διαβάζουν έναν κείμενο και να δίνουν έναν δικό τους τίτλο γι' αυτό·
- να σταχυολογούν λέξεις-κλειδιά που αποδίδουν το νόημα ενός κειμένου·
- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους·
- να γράφουν γραπτό κείμενο για ένα θέμα που μελετούν και να το επιμελούνται.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να πλοηγούνται σε δικτυακούς τόπους·
- να γράφουν κείμενο στον επεξεργαστή κειμένου·
- να συμπληρώνουν έναν εννοιολογικό χάρτη·
- να αξιοποιούν τις πηγές πληροφοριών του διαδικτύου·

- να εργάζονται σε περιβάλλον λογισμικού παρουσίασης·
- να εισάγουν εικόνα στον επεξεργαστή κειμένου·
- να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη·
- να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους.

Διδακτικές πρακτικές

Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί συνεργατικό περιβάλλον μάθησης, στα πλαίσια του οποίου οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες και συμμετέχουν ενεργά σε βιωματικές δραστηριότητες με στόχο:

- να καλλιεργήσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες όπως: η συνεργασία, η αλληλεγγύη, η αμοιβαία κατανόηση, η αλληλεξάρτηση και η συντροφικότητα·
- να αναπτύξουν, μέσα από το ατομικό τους έργο και τη προσφορά τους στην ομάδα, την αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμησή τους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για την εφαρμογή του σεναρίου μπορεί να αποτελέσει η 20η Νοέμβρη, Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού. Επιπλέον, το παρόν σενάριο μπορεί να συνδεθεί με την ενότητα 15 του γ' τεύχους της *Γλώσσας*, που έχει τίτλο «Τηλεόραση» και συγκεκριμένα με το δεύτερο κείμενο της σελίδας 36, το οποίο παρουσιάζει τον Τηλεμαραθώνιο της Unisef για τα παιδιά του κόσμου. Επίσης, συνδέεται άμεσα με τη Β' ενότητα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής με τίτλο «Έχουμε δικαιώματα και υποχρεώσεις».

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το εκπαιδευτικό σενάριο είναι συμβατό με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας (ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003α) και της Κοινωνικής και Πολιτικής

Αγωγής (ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003β), αφού οι στόχοι του αποτελούν στόχους του Αναλυτικού Προγράμματος. Ο κεντρικός άξονάς του αφορά στη Γλώσσα και συγκεκριμένα στην ανάγνωση και επεξεργασία πληροφοριακών κειμένων με θέμα τα δικαιώματα των παιδιών, στην άσκηση του προφορικού λόγου, στην παραγωγή γραπτού λόγου, στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους. Στοχεύει, κυρίως, στην ενημέρωση των μαθητών για τα δικαιώματά τους και στην γνωριμία τους με την τεχνική των 6 Σκεπτόμενων Καπέλων του De Bono.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο χρησιμοποιούνται λογισμικά γενικής χρήσης και το διαδίκτυο, Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται:

- 1) Το λογισμικό παρουσίασης, για την προβολή διαφανειών σχετικών με το θέμα.
- 2) Το διαδίκτυο, για τη σύνδεση με ιστότοπους που περιέχουν σχετικό με το σενάριο υλικό.
- 3) Λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης.

Κείμενα

Ιστοσελίδες

«Τα έξι καπέλα σκέψης του De Bono'», (11 Οκτωβρίου 2012), [Παράλληλη σκέψη και Δημιουργική σκέψη](#).

Δίκτυο για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά, [Δράση Δικτύου](#).

Δίκτυο για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά, [Τηλεοπτικό μήνυμα του Συμβουλίου της Ευρώπης «Σηκώστε το χέρι σας κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών»](#).

Δίκτυο για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά, [Φυλλάδιο - δεκάλογος κατά της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά](#).

Συνήγορος του παιδιού, [‘Χέρια’](#), (Μουσική). Στίχοι (εμπνευσμένοι από το τηλεοπτικό σποτ της εκστρατείας του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της σωματικής τιμωρίας): Βασιλική Μανώλη. Μουσική και ερμηνεία: Το ελληνικό χιπ-χοπ ντουέτο OMINUS & DJ "S".

Συνήγορος του παιδιού, [‘Χέρια’](#), Στίχοι (εμπνευσμένοι από το τηλεοπτικό σποτ της εκστρατείας του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της σωματικής τιμωρίας): Βασιλική Μανώλη. Μουσική και ερμηνεία: Το ελληνικό χιπ-χοπ ντουέτο OMINUS & DJ "S".

Συνήγορος του παιδιού, [Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού με απλά λόγια.](#)

Συνήγορος του παιδιού, [Τι κάνει ο Συνήγορος για τα παιδιά.](#)

Συνήγορος του πολίτη, [Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων.](#)

Από το Youtube:

Συνήγορος του παιδιού, [Καραγκιόζης κατά της σωματικής τιμωρίας!](#) (Ανέβηκε 9 Δεκ. 2009).

KNOWLEDGE DYNAMICS, Alexios N. Georgantidis, www.kdn.gr, (Ανέβηκε 25 Οκτ. 2010), [UNICEF: Convention on the Rights of the Child](#), Ύμνος για τα 20 χρόνια της σύμβασης των δικαιωμάτων των Παιδιών.

Φύλλα εργασιών

[1ο Φύλλο εργασίας](#)

[2ο Φύλλο εργασίας](#)

[3ο Φύλλο εργασίας](#)

[4ο Φύλλο εργασίας](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η–4η διδακτική ώρα

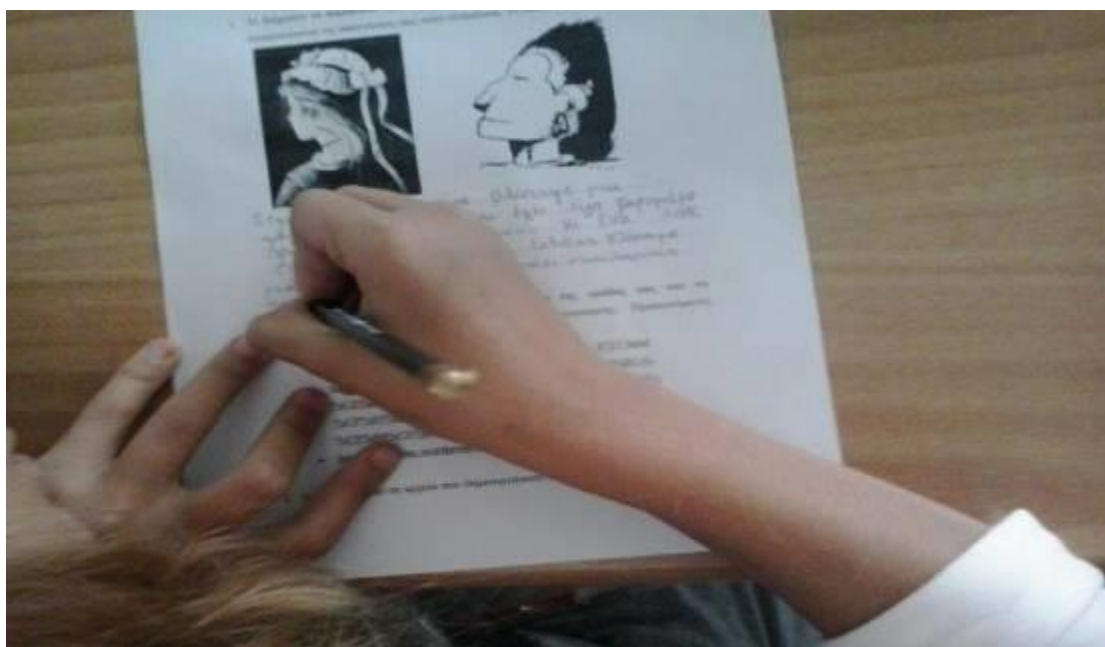
(Εργασία σε ομάδες και στην ολομέλεια, αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής)

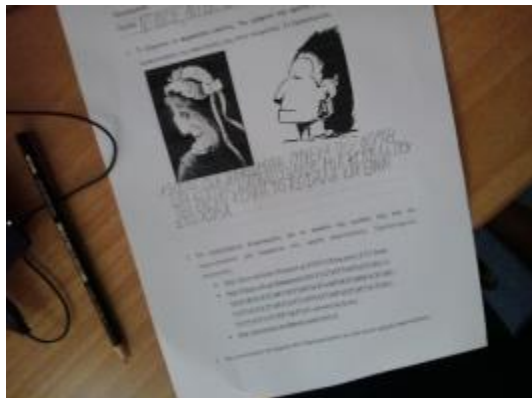

Η αφορμή για την ενασχόλησή μας με το σενάριο ήταν η Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού στις 20 Νοέμβρη. Αποφασίσαμε να θέσουμε ως θέμα συζήτησης στην ολομέλεια τα δικαιώματα των παιδιών και προτείναμε την προσέγγισή του *από όλες τις οπτικές γωνίες* (σφαιρικά). Έτσι, τέθηκαν τα παρακάτω ερωτήματα προς συζήτηση:

- Τι σημαίνει η έκφραση 'από όλες τις οπτικές γωνίες';
- Τι σημαίνει η έκφραση 'Αλλάζω οπτική γωνία';
- Υπάρχει μόνο ένας τρόπος για να ερμηνεύουμε ό,τι συμβαίνει γύρω μας; Υπάρχει μόνο μία θέαση των πραγμάτων;

Αφού συζητήσαμε για λίγη ώρα τα παραπάνω, ανοίξαμε το [1ο Φύλλο εργασίας](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/FE1.docx) και προβάλαμε στον βιντεοπροβολέα τις δύο εικόνες του φύλλου εργασίας μέσα από ένα αρχείο παρουσίασης (βλ. αρχείο: Synodeutika/De_Bono.pptx – Διαφάνεια 2). Κάθε ομάδα έγραψε στο φύλλο εργασίας τι είναι αυτό που έβλεπε, χωρίς να το σκεφτεί (βλ. αρχείο: Tekmiria/FE1.pdf).

Στη συνέχεια διαβάσαμε το κείμενο της κάθε ομάδας και συζητήσαμε τι ήταν αυτό που είδαμε, αν είδαμε όλοι το ίδιο πράγμα, γιατί συμβαίνει να έχουμε διαφορετικές απόψεις για το συγκεκριμένο θέμα, αν συμβαίνει συχνά και με άλλα θέματα κλπ.

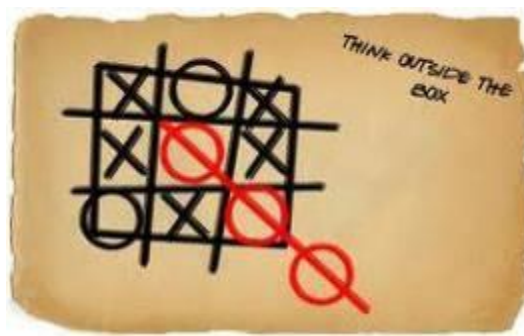
Προβάλαμε το ακόλουθο απόσπασμα από κείμενο του De Bono για τη δημιουργική σκέψη και το συσχέτισαμε με τις τρεις εικόνες με τίτλο: *Να σκέφτεσαι έξω από το κουτί* (βλ. αρχείο: Synodeutika/De_Bono.pptx – Διαφάνειες 3, 4, 5). Έπειτα, συζητήσαμε στην ολομέλεια τις εικόνες των διαφανειών και τη σημασία της έκφρασης 'Να σκέφτεσαι έξω από το κουτί', καταλήγοντας στις απόψεις ότι η παραπάνω φράση σημαίνει «να σκέφτεσαι με έναν διαφορετικό τρόπο», «να σκέφτεσαι εναλλακτικά», «να κατανοείς τα πράγματα με τον δικό σου τρόπο», «να σκέφτεσαι με έναν άλλον τρόπο κι όχι με τον συνηθισμένο, όπως κάνουμε συνήθως», δηλαδή να σκέφτεσαι και να είσαι δημιουργικός.

ΚΕΙΜΕΝΟ

«...η σκέψη μας είναι τοποθετημένη μέσα σε ένα κουτί, ένα κουτί που αποτελείται από περιορισμούς, προσδοκίες, ιδέες, αντιλήψεις και προκαταλήψεις που χρησιμοποιούμε όταν σκεφτόμαστε μέσα σε αυτό το κουτί. Όταν κάποιος θέλει να βρει νέες ιδέες, τότε θα πρέπει να βγει έξω από το κουτί, να αποδράσει από αυτό» (De Bono).

Εικόνα 1: Να σκέφτεσαι έξω από το κουτί

Εικόνα 2: Να σκέφτεσαι έξω από το κουτί

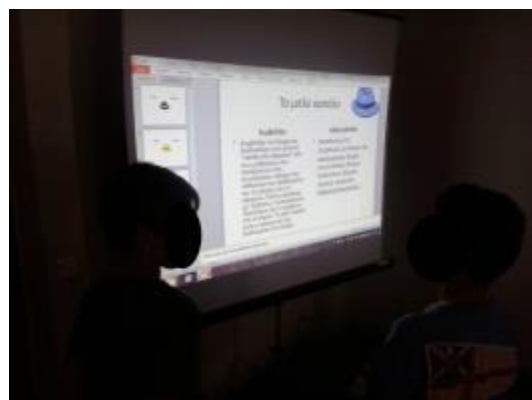
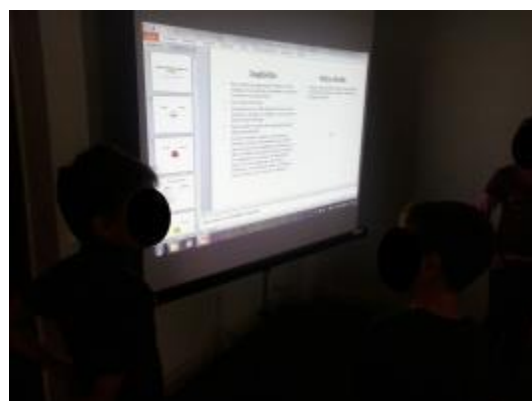
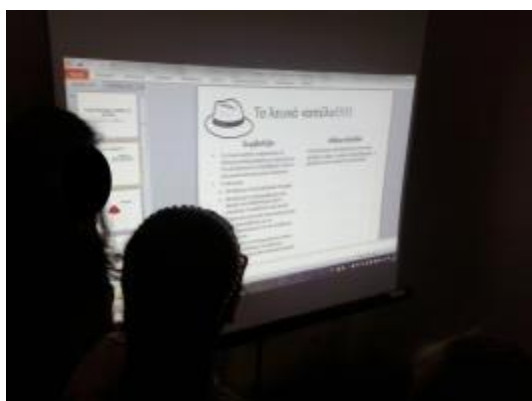
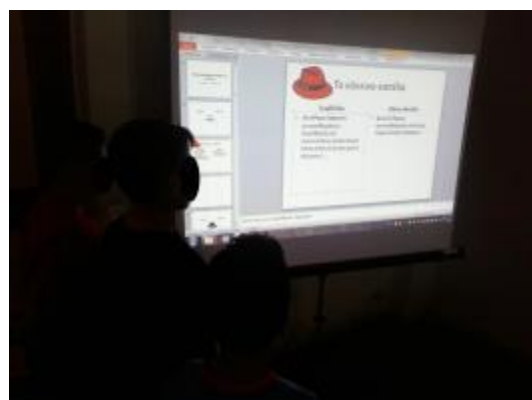

Εικόνα 3: Να σκέφτεσαι έξω από το κουτί

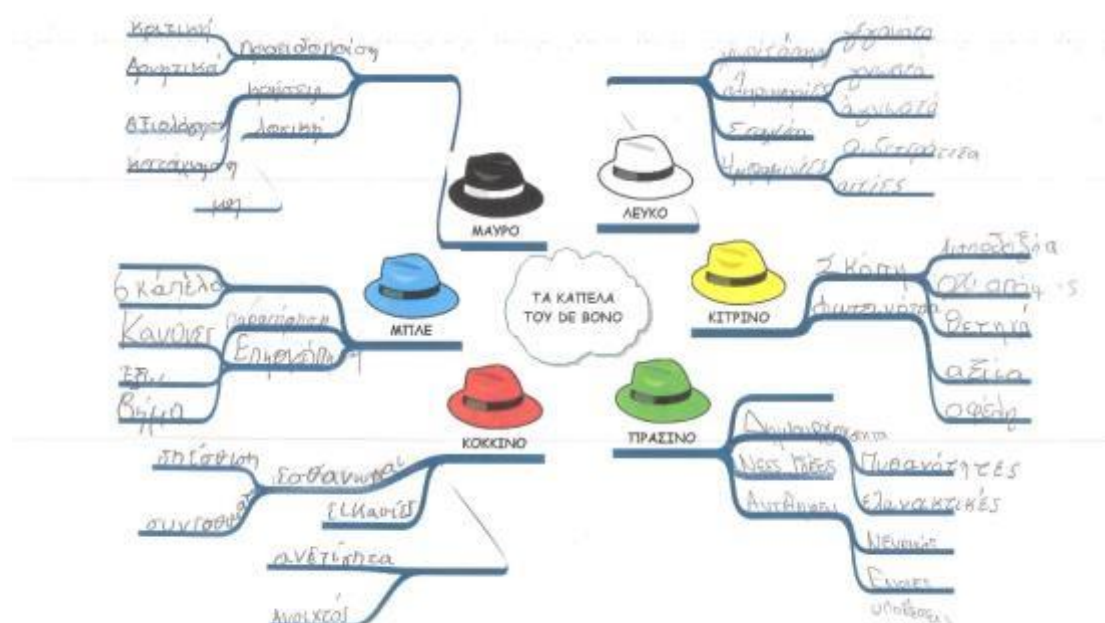
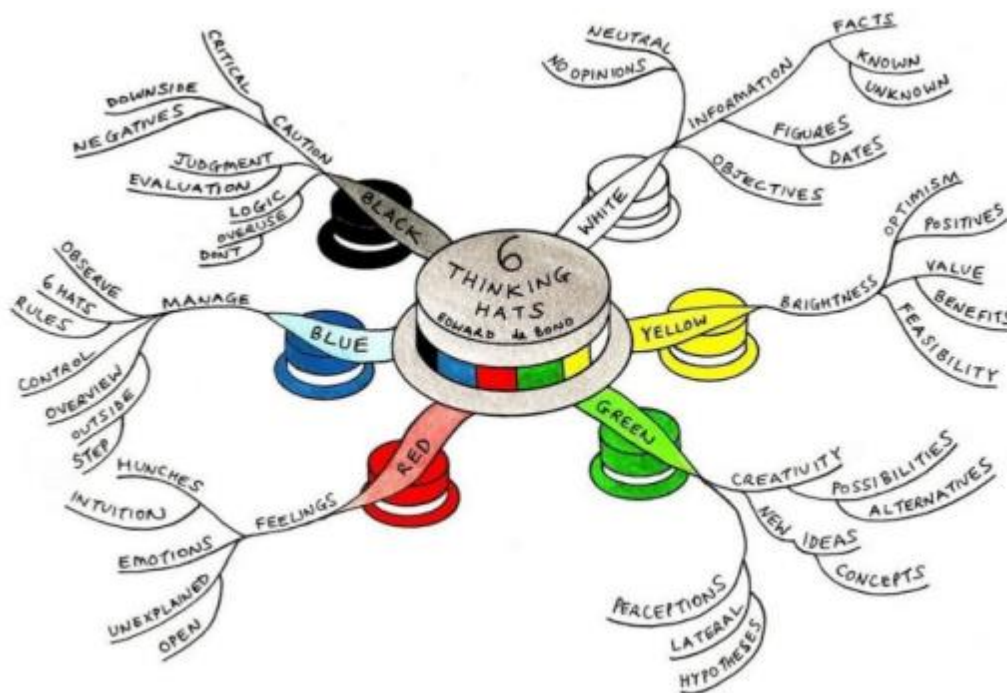
Έτσι, αποφασίσαμε να επεξεργαστούμε το θέμα μας χρησιμοποιώντας μια διαφορετική τεχνική από αυτές που έχουμε συνηθίσει να εργαζόμαστε. Χωριστήκαμε σε ομάδες επιλέγοντας ένα χρώμα που μας αρέσει από τα 6 χρώματα (άσπρο, κόκκινο, μαύρο, μπλε, κίτρινο, πράσινο) (βλ. αρχείο: Synodeutika/De_Bono.pptx – Διαφάνεια 6). Εξηγήσαμε ότι τα έξι χρώματα αντιστοιχούν στα Έξι Σκεπτόμενα Καπέλα της μεθόδου που εφηύρε ο De Bono (βλ. αρχείο: Synodeutika/De_Bono.pptx – Διαφάνεια 7) για τη διερεύνηση διαφορετικών απόψεων και σκεπτικών για ένα θέμα. Αμέσως μετά η καθεμία ομάδα αναζήτησε, στις προτεινόμενες ιστοσελίδες του [Ιου Φύλλου εργασίας](#), πληροφορίες για το καπέλο της. Κάθε ομάδα συγκέντρωσε για το καπέλο της πληροφορίες που είχαν να κάνουν με την οπτική του κάθε καπέλου και με λέξεις-κλειδιά που το χαρακτηρίζουν.

Κάθε ομάδα με αυτά που βρήκε δημιούργησε για το καπέλο της μια διαφάνεια στο λογισμικό παρουσίασης (βλ. αρχεία: Tekmiria/Kapela_omada1-6.pptx). Όλες οι διαφάνειες ενώθηκαν σε ένα αρχείο κι έτσι δημιουργήθηκε η τελική μας παρουσίαση (βλ. αρχείο: Tekmiria/Kapela_teliko.pptx). Κατόπιν, κάθε ομάδα πρόβαλε το καπέλο της στις υπόλοιπες ομάδες, εξηγώντας τι συμβολίζει και τι το χαρακτηρίζει.

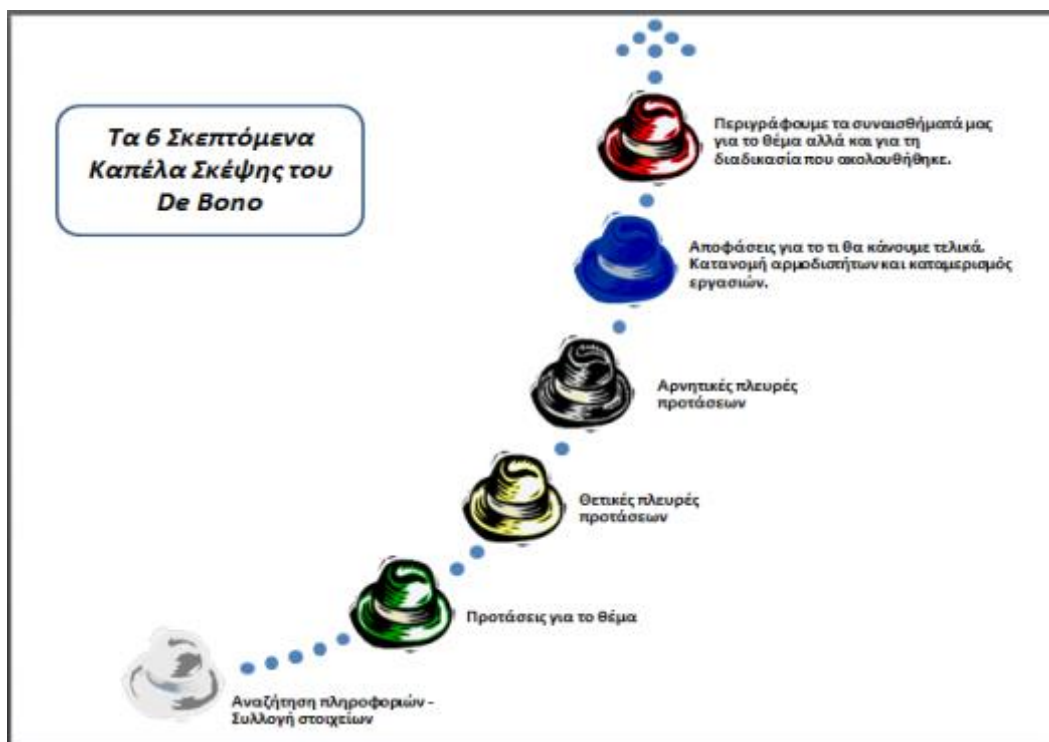
Στο τέλος, δημιουργήσαμε έναν εννοιολογικό χάρτη με τα βασικά στοιχεία των έξι καπέλων του De Bono, μεταφράζοντας τον παρακάτω εννοιολογικό χάρτη από τα αγγλικά στα ελληνικά (βλ. αρχεία: Tekmiria/Kapela.pdf και Kapela_teliko.pdf):

5η & 6η διδακτική ώρα

(Εργασία στην ολομέλεια και σε ομάδες, εργαστήριο Πληροφορικής)

Το δίωρο αυτό εργαστήκαμε σε ομάδες και δώσαμε σε κάθε ομάδα ένα καπέλο από όλα τα χρώματα. Γράψαμε το θέμα μας στον πίνακα («Τα δικαιώματα των παιδιών») και παρουσιάσαμε την ακολουθία των καπέλων με την οποία θα δουλέψουμε (βλ. αρχείο: Synodeutika/De_Bono.pptx – Διαφάνεια 8).

1^ο καπέλο: Φοράμε το λευκό καπέλο (επισκεπτόμαστε διάφορες ιστοσελίδες, αναζητούμε και συλλέγουμε πληροφορίες για το θέμα μας και ενημερωνόμαστε).

Χωρισμένοι σε ομάδες και ακολουθώντας τις οδηγίες του [2ου Φύλλου εργασίας](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/FE2.docx) μελετήσαμε τα [άρθρα της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/simvasi.docx) και δώσαμε σ' αυτά έναν τίτλο (βλ. αρχείο: Tekmiria/simvasi.pdf).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

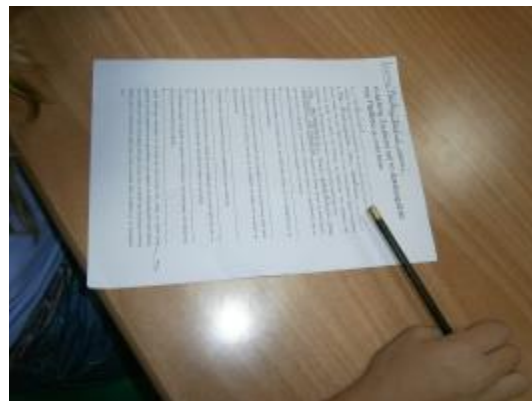
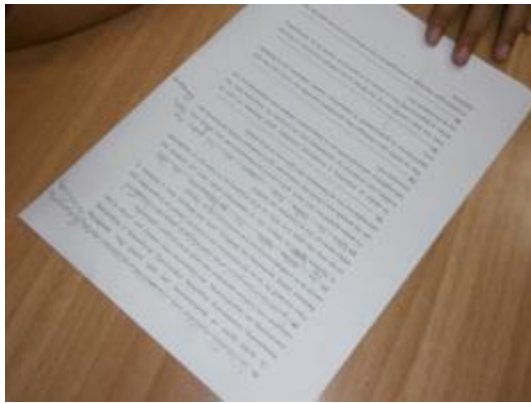
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Συγκρίναμε τους τίτλους μας με αυτούς του [κειμένου](#) και παρουσιάσαμε συνοπτικά τα άρθρα στην ολομέλεια. Συσχετίσαμε τις εικόνες του φύλλου εργασίας με τα άρθρα της διεθνούς σύμβασης και βρήκαμε τα δικαιώματα των παιδιών που καταπατώνται.

Για να διαπιστώσουμε αν μάθαμε τα δικαιώματά μας, προσπαθήσαμε να απαντήσουμε στις παρακάτω ερωτήσεις και να ελέγξουμε τις απαντήσεις μας με τη βοήθεια του κειμένου του Συνήγορου του Πολίτη, [Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων](#) (βλ. αρχείο: Tekmiria/FE2.pdf).

Τέλος, σταχυολογήσαμε λέξεις-κλειδιά από τα άρθρα της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και δημιουργήσαμε με αυτές (στην ολομέλεια) ένα κοινό σύννεφο λέξεων με το εργαλείο [Wordle](#).

7η και 8η διδακτική ώρα

(Εργασία στην ολομέλεια και σε ομάδες, εργαστήριο Πληροφορικής)

Το δίωρο αυτό αρχικά γνωρίσαμε τον Συνήγορο του Παιδιού. Ακολουθώντας τις οδηγίες του [3ου Φύλλου εργασίας](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/FE3.docx) επισκεφθήκαμε την ιστοσελίδα του [Συνήγορου του παιδιού](#), μελετήσαμε το φυλλάδιο [‘Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων’](#) και απαντήσαμε στις ερωτήσεις (βλ. αρχείο: Tekmiria/FE3.pdf):

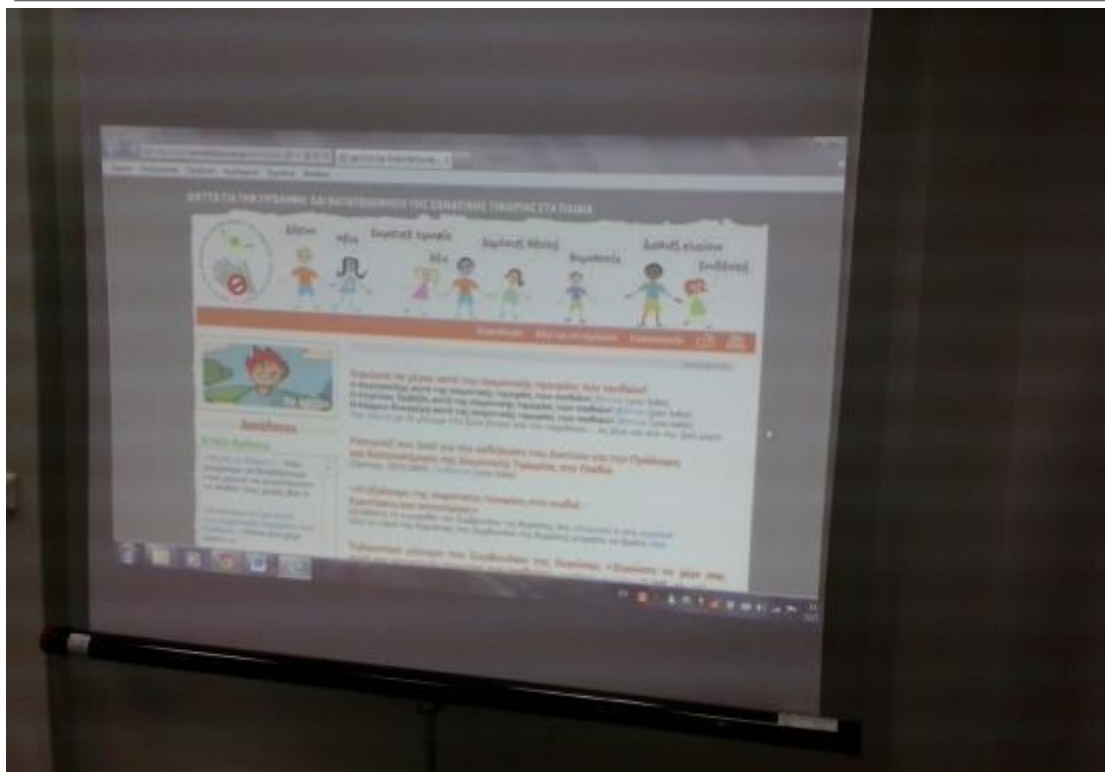
- Τι είναι ο «Συνήγορος του Παιδιού» και ποια είναι η αποστολή του;
- Πώς και για ποιο λόγο μπορείς εσύ να επικοινωνήσεις μαζί του;
- Πώς ενεργεί ο «Συνήγορος» μετά από αναφορές;

9η & 10η διδακτική ώρα

(Εργασία στην ολομέλεια και σε ομάδες, εργαστήριο Πληροφορικής)

Την επόμενη ώρα ακολουθώντας τις οδηγίες του [4ου Φύλλου εργασίας](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/FE4.docx) ενημερωθήκαμε για το έργο του [Δικτύου για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά](#). Επισκεφθήκαμε την ιστοσελίδα του δικτύου και ενημερωθήκαμε για τη [δράση](#) του (πότε και γιατί δημιουργήθηκε, πώς λειτουργεί και ποιοι είναι οι βασικοί του στόχοι).

Στη συνέχεια, παρακολουθήσαμε το βίντεο [«Ο Καραγκιόζης κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών!»](#) και συζητήσαμε για τη συμπεριφορά που προτείνει ο Καραγκιόζης ότι πρέπει να έχουν οι ενήλικοι απέναντι στα παιδιά.

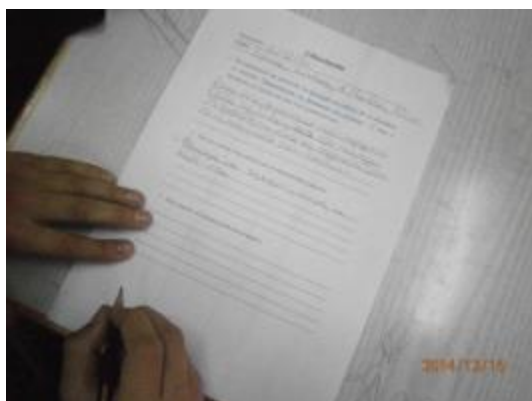
Επίσης, παρακολουθήσαμε το τηλεοπτικό μήνυμα του Συμβουλίου της Ευρώπης [«Σηκώστε το χέρι σας κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών»](#), ακούσαμε το τραγούδι [‘Χέρια’](#) και διαβάσαμε τους [στίχους του](#). Συζητήσαμε για την αποστολή που πρέπει να έχουν τα “χέρια” των ενηλίκων. Τέλος, καταγράψαμε στο [4ο Φύλλο εργασίας](#) (βλ. αρχείο: Tekmiria/FE4.pdf) τι είναι τελικά αυτό που χρειάζονται τα παιδιά και οι γονείς.

11η διδακτική ώρα

(Εργασία στην ολομέλεια και σε ομάδες, αίθουσα διδασκαλίας)

Την τελευταία διδακτική ώρα συζητήσαμε τις απόψεις που είχαμε καταγράψει στην προηγούμενη δραστηριότητα και μεταφέραμε τα κείμενα μέσα σε καρδιές, τις οποίες τυπώσαμε και μοιράσαμε σε όλα τα μέλη της κάθε ομάδας.

Για να ολοκληρώσουμε το σενάριο φορέσαμε το κόκκινο καπέλο και περιγράψαμε τα συναισθήματά μας για το θέμα αλλά και για τη διαδικασία που ακολουθήσαμε.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1ο Φύλλο Εργασίας

Ημερομηνία:

Ομάδα:

1. Τι δείχνουν οι παρακάτω εικόνες; Να γράψετε την πρώτη σας εντύπωση. Να ανακοινώσετε τις απαντήσεις σας στην ολομέλεια. Τι διαπιστώνετε;

.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Να αναζητήσετε πληροφορίες για το καπέλο της ομάδας σας και να δημιουργήσετε μία διαφάνεια στο αρχείο παρουσίασης. Προτεινόμενες ιστοσελίδες:

- http://fayevasiliadis.blogspot.gr/2009/10/blog-post_8727.html
- <http://blogs.sch.gr/dtampouris/2013/12/%CF%84%CE%B1-6-%CE%BA%CE%B1%CF%80%CE%AD%CE%BB%CE%B1-%CF%83%CE%BA%CE%AD%CF%88%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-edward-de-bono/>
- <http://economu.wordpress.com/3169-2/>

3. Να συνενώσετε τα αρχεία που δημιουργήσετε σε ένα κοινό αρχείο παρουσίασης.

2ο Φύλλο Εργασίας

Ημερομηνία:

Ομάδα:

1. Να ανοίξετε το αρχείο simvasi.docx (βλ. αρχείο: Synodeutika/simvasi.docx) και να δώσετε έναν δικό σας τίτλο σε κάθε άρθρο του. Να συγκρίνετε τους τίτλους σας με αυτούς της Διεθνούς Σύμβασης που θα βρείτε [εδώ](#).
2. Να παρουσιάσετε συνοπτικά τα άρθρα της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού στην ολομέλεια.
3. Να συσχετίσετε τις παρακάτω εικόνες με τα άρθρα της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Ποια από αυτά καταπατώνται; Να τις εισαγάγετε στα σημεία της σύμβασης που ταιριάζουν στο αρχείο simvasi.docx.

4. Μάθατε τα δικαιώματά σας; Για να το διαπιστώσετε, να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις με ένα ΝΑΙ ή ΟΧΙ και να ελέγξετε στο φυλλάδιο ‘Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων’ (σ. 7) τις απαντήσεις σας.

1	Μπορούν οι γονείς να απαγορεύσουν στο παιδί τους να πηγαίνει στο σχολείο;	
2	Μπορεί ένας μαθητής να γραφτεί στο σχολείο αν οι γονείς του δεν κατοικούν στην Ελλάδα μόνιμα;	
3	Μπορεί ένα παιδί που είναι άρρωστο να απευθυνθεί μόνο του σε ένα νοσοκομείο ή ένα κέντρο υγείας;	
4	Μπορεί ένα παιδί να ταξιδέψει στο εξωτερικό χωρίς την έγκριση των γονιών του;	
5	Μπορεί ένα παιδί χωρισμένων γονιών να εκφράσει την άποψή του με ποιον γονέα θέλει να μείνει;	
6	Μπορεί ένας χωρισμένος γονιός να απαγορεύσει στο παιδί του να επικοινωνεί με τον άλλο γονιό;	
7	Μπορεί ένα μαθητής να διαμαρτυρηθεί για διάκριση σε βάρος του από δασκάλους ή συμμαθητές του;	
8	Μπορεί ένα σχολείο να αποβάλει έναν μαθητή για πάντα;	
9	Μπορεί ένα παιδί να απευθυνθεί χωρίς την έγκριση των γονιών του στην αστυνομία ή σε κάποια δημόσια υπηρεσία για να καταγγείλει ότι ένα δικαίωμά του παραβιάζεται;	
10	Μπορεί ένα παιδί πάνω από 15 χρόνων να εργαστεί χωρίς να ενημερώσει τους γονείς του;	
11	Μπορεί ένας αστυνομικός που συλλαμβάνει έναν ανήλικο να του απαγορεύσει την τηλεφωνική επικοινωνία με τους γονείς του;	

12	Μπορεί ένα παιδί να μένει σε άλλο σπίτι από αυτό των γονιών του χωρίς την έγκριση τους;	
13	Μπορεί ένα τηλεοπτικό κανάλι να προβάλει συνέντευξη με έναν κακοποιημένο ανήλικο;	

5. Να σταχυολογήσετε λέξεις-κλειδιά από τα άρθρα της, να δημιουργήσετε με αυτές ένα σύννεφο λέξεων με το εργαλείο [Wordle](#).

3ο Φύλλο Εργασίας

Ημερομηνία:

Ομάδα:

1. Να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του [Συνήγορου του παιδιού](#) και να μελετήσετε το φυλλάδιο '[Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα των ανηλίκων](#)'. Τι είναι ο Συνήγορος του Παιδιού και ποια είναι η αποστολή του;

2. Πώς και για ποιο λόγο μπορείς εσύ να επικοινωνήσεις μαζί του;

3. Πώς ενεργεί ο Συνήγορος μετά από αναφορές;

4ο Φύλλο Εργασίας

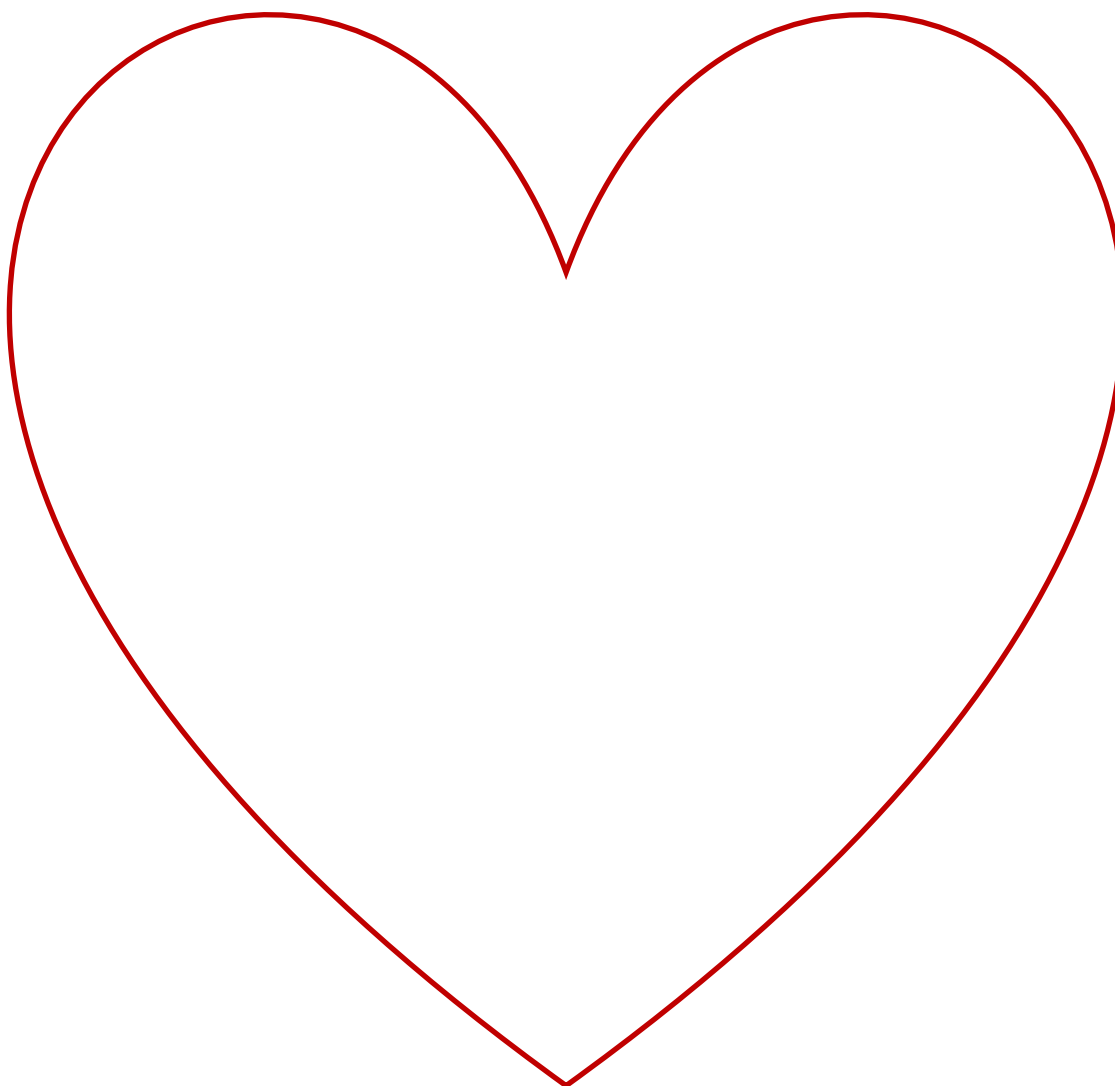
Ημερομηνία:

Ομάδα:

1. Να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του [Δικτύου για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά](#) και να ενημερωθείτε για τη [δράση](#) του.
 - Γιατί δημιουργήθηκε;
 - Πότε δημιουργήθηκε και πώς λειτουργεί;
 - Ποιοι είναι οι βασικοί του στόχοι;
2. Να παρακολουθήσετε το βίντεο «[Ο Καραγκιόζης κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών!](#)». Ποια είναι η συμπεριφορά που προτείνει ο Καραγκιόζης απέναντι στα παιδιά;
3. Να παρακολουθήσετε το Τηλεοπτικό μήνυμα του Συμβουλίου της Ευρώπης «[Σηκώστε το χέρι σας κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών](#)». Να [ακούσετε](#) το τραγούδι ‘[Χέρια](#)’ και να διαβάσετε τους [στίχους](#) του. Ποια είναι η αποστολή που πρέπει να έχουν τα “*χέρια*” των ενηλίκων;
4. Να μελετήσετε το εγχειρίδιο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Τι είναι τελικά αυτό που χρειάζονται τα παιδιά και οι γονείς; Να γράψετε μία παράγραφο για το θέμα αυτό και να το επιμεληθείτε.

5. Να αντιγράψετε το παραπάνω κείμενο στην παρακάτω καρδιά. Να εκτυπώσετε τις καρδιές σας και να τις τοιχοκολλήσετε.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το παρόν σενάριο προτείνεται να υλοποιηθεί ταυτόχρονα με τη Β΄ ενότητα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής. Επίσης, μπορεί να αφιερωθεί χρόνος για να γνωρίσουν οι μαθητές το έργο της Unisef και να οργανώσουν ένα χριστουγεννιάτικο παζάρι με τα προϊόντα που διαθέτει για την στήριξη των παιδιών που έχουν ανάγκη. Τέλος, μπορούν να επισκεφτούν τους φορείς που προασπίζουν τα δικαιώματα των παιδιών στην περιοχή τους και να στηρίζουν το έργο τους.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο άρεσε πολύ στα παιδιά, αφού ήταν μέσα στα ενδιαφέροντά τους και αφορούσε τα ίδια. Για το 3ο και 4ο φύλλο εργασίας απαιτήθηκαν σχεδόν διπλάσιες ώρες από ό,τι προέβλεπε το αρχικό σενάριο. Οι τελευταίες δύο δραστηριότητες που προέβλεπαν την προετοιμασία από τα παιδιά μιας εκδήλωσης για να ευαισθητοποιήσουν τους 'μεγάλους' δεν έγιναν, λόγω έλλειψης χρόνου. Κατά τα άλλα, τα παιδιά το ευχαριστήθηκαν. Κατά τη διάρκεια του σεναρίου είχαν την ευκαιρία να 'αλλάξουν' καπέλα και να δουν τα πράγματα από μια άλλη οπτική γωνία, αντιλήφθηκαν ότι υπάρχει και η άλλη όψη των πραγμάτων που πολλές φορές πρέπει να την ανακαλύψουμε και μπήκαν στη διαδικασία να δουν τα πράγματα μέσα από τη ματιά του άλλου, του απέναντι.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΑ ΝΕΑ. 2011. Τα Έξι Σκεπτόμενα Καπέλα του De Bono. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://stassoglou.blogspot.gr/2011/11/de-bono.html> (8/8/2014).

Κομνηνού, Ι. 2012. Τα 6 καπέλα της σκέψης – 6 thinking hats. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο:

http://users.sch.gr/rmfrentzou/creativity_greek_2/_6_6_thinking_hats.html

(8/8/2014).

Τσακίρη, Δ. & Μ. Καπετανίδου. 2007. Τεχνικές για την ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης Ι. Στο *Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής – Δημιουργικής Σκέψης*, επιμ. Β. Κουλαϊδής, 112-113. Αθήνα: Ο.Ε.Π.Ε.Κ.

Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο:

http://www.oepek.gr/download/Sygxrones_Didaktikes_A.pdf (31/07/2014).

ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003α. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Δημοτικού-Γυμνασίου. ΔΕΠΠΣ της Ελληνικής Γλώσσας για το Δημοτικό Σχολείο*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.pi-schools.gr/download/programs/depps/2deppsaps_GlossasDimotikou.zip (13/04/2013).

ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003β. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.pi-schools.gr/download/programs/depps/10deppsaps_kpa.pdf (08/08/2014).